

PRAKSISFORSKNING I PRAKSIS

Lars Uggerhøj, Maja Lundemark
Andersen og Lene Ingemann Brandt

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

- ▶ Forskningen som højere grad bygge på behov og forståelser i praksis og ikke ensidigt på behov og forståelser i forskning
- ▶ Supplere top-down vidensproduktion med bottom-up vidensproduktion
- ▶ At gøre den viden der eksisterer i praksis tilgængelig, udfolde den og sætte den i perspektiv
- ▶ En forskning som udfordrer og samarbejder med praksis – forstået som både praktikere og brugere
- ▶ En forskning som indgår i læreprocesser i praksis

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Fire typer praksisforskning

- ▶ Praksis forskning i Socialt arbejde
- ▶ Praktikerforskning
- ▶ Particinatorisk Praksisforskning
- ▶ Brugerorienteret forskning

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Praksis forskning i Socialt arbejde

- ▶ Forskningsspørgsmål, design, dataindsamling, analyse og formidling er styret og gennemført af eksterne forskere
- ▶ Det er en type samarbejde, hvor dele eller hele projektet præsenteres, men praksis har ingen reel indflydelse på forskningsprocessen

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Praktikerforskning

- ▶ Anvendelsen af forskningsinspirerede principper, designs og dataindsamlingsmetoder i almindelig praksis
- ▶ Praksis (og ikke universitetet) er forskningsinstitutionen
- ▶ Praktikerne behøver ikke at være uddannede forskere

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Participatorisk Praksisforskning

- ▶ Forskning, der udføres i et tæt samarbejde mellem praksis og forskning
- ▶ Forskningen er under ledelse af uddannede forskere
- ▶ Begge parter skal primært "gøre det de er bedst til"
- ▶ Viden skabes af både forskning og praksis
- ▶ Samarbejdet omfatter fælles beslutninger om Forskningsspørgsmål, Forskningsmetoder, Indhentningen af data, Analyser og Formidlingen af resultater

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Brugerorienteret forskning

- ▶ Brugere skal indgå og have ansvar i forskningen

HVAD ER PRAKSISFORSKNING?

Praksis forskning i soc. arb

Participatorisk Praksisforskning

Praktikerforskning

Forskning

Praksis

Forskningsspørgsmål

Problem

Dataindsamling

Udredning

Analyses

Refleksion

Konklusion

Handling

Opsnævning

Forbedringer

Nye spørgsmål

Nye problemer

HVAD ER PRAKSISFORSKNING

- ▶ En kritisk forskning, som beskriver, analyserer og udvikler praksis
- ▶ En forskningsproces præget af nysgerrighed, kritisk refleksion og kritisk tænkning hos både forskere og praktikere
- ▶ Et tæt og forpligtende lokalt baseret samarbejde
- ▶ En deltagerorienteret og dialog baseret forskning, som er relevant for udviklingen af praksis og som vægter forskellige typer ekspertise i partnerskabet
- ▶ Bygger på aktuelle erfaringer, viden og behov i praksis
- ▶ Knytter sig til læreprocesser i praksis
- ▶ Analyserer og beskriver aktuelle konkrete problemstillinger i såvel en empirisk som en teoretisk generaliserende sammenhæng

INDDRAGELSE I PRAKSIS

- ▶ Undersøgelsen er gennemført i perioden juni 2015 til september 2016
- ▶ Fokuserer på inddragelse af unge i forskellige typer møder
- ▶ Udspringer af ph.d. projekt: *Inddragelse som mål og middel – en multilevel-analyse af inddragelse i den kommunale socialfaglige praksis på det specialiserede børne- og ungdomsområde*
- ▶ Ønske om ikke at lade data 'sygne hen'
- ▶ Begrænset økonomisk ramme
- ▶ Biased af forskellige typer data

INDDRAGELSE I PRAKSIS

- ▶ 16 semistrukturerede interview med rådgivere og ledere
- ▶ Inddragelse af resultater fra undersøgelsen: Når de unge bliver voksne
- ▶ 15 semistrukturerede og deltagende observationer – fluen på væggen
  - 2 visitationsmøder
  - 4 overleveringsmøder
  - 5 netværksmøder
  - 2 familieråd
  - 2 møder af anden karakter

INDDRAGELSE I PRAKSIS

- ▶ Participatorisk praksisforskning

Der indgår både en forsknings- og en læringsproces

Undersøgelsens ramme er dannet i samarbejde med socialafdelingen

Der er afholdt tre refleksionsmøder for medarbejdere og ledere

1. møde: Analyser af 16 interview fra ph.d. projekt samt inddragelse af resultater fra intern rapport

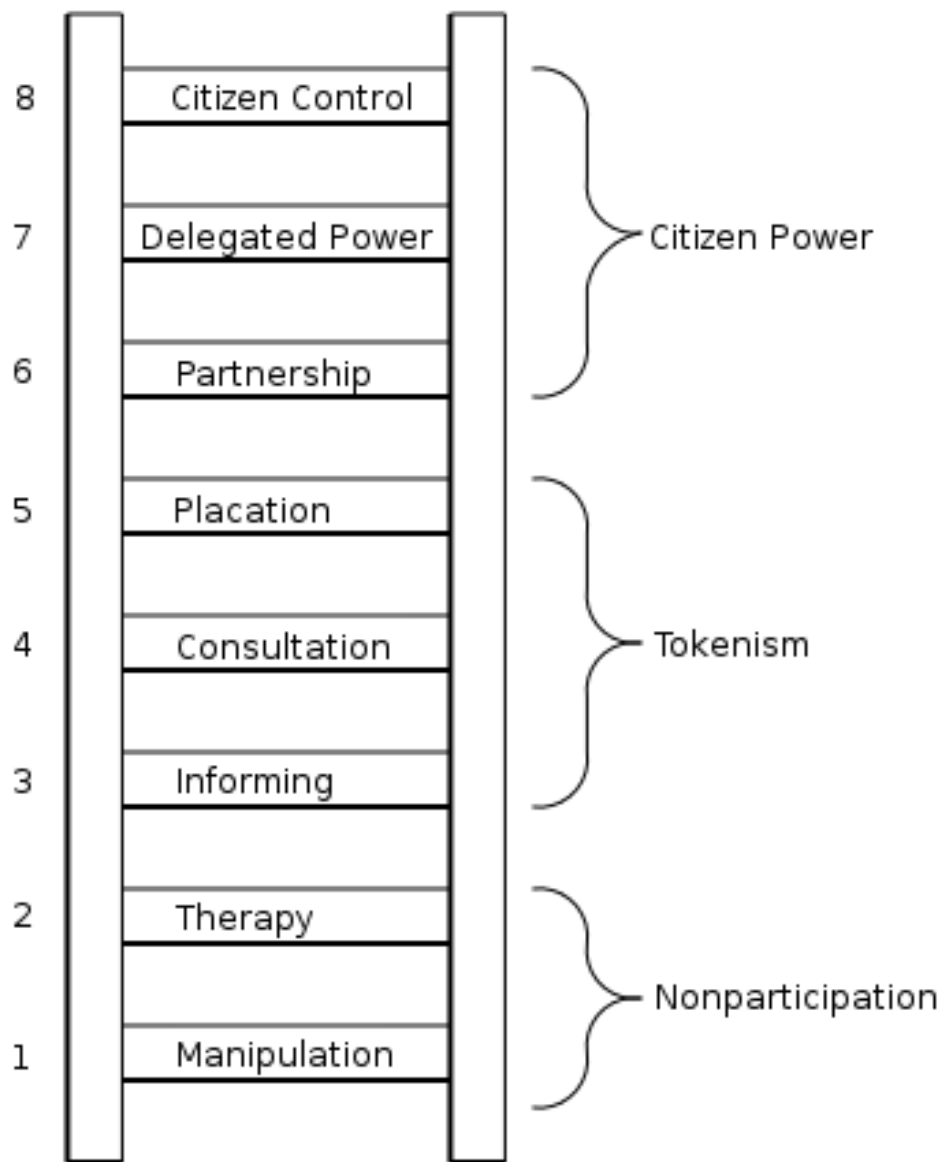
2. møde: Beslutning om fokus punkter i samarbejdet med de unge

3. møde: Præsentation og diskussion af resultater fra observationer

INDDRAGELSE

I hvilken grad borgernes problemforståelser og løsningsforslag får indflydelse i det sociale arbejde – og dermed om deres mulighed for, at påvirke og/eller bestemme den afgørelse, der skal træffes:

- ▶ At bestemme, om et problem eksisterer.
- ▶ At definere problemet
- ▶ At afgøre, om der skal gøres noget ved problemet
- ▶ At vælge mellem forskellige former for hjælp
- ▶ At igangsætte, opretholde eller afslutte tiltaget

LADDER OF PARTICIPATION

Denne stige kan understøtte tydelighed og valg i forhold til inddragelse, indflydelse, medbestemmelse og roller i samarbejdet

Den kan bruges som analyse og diskussionsmodel

Men kan også bruges som afsæt for samarbejde både i stort og småt

SHULTZ JØRGENSEN

- ▶ Den unge inddrages som en der informerer – bidrager med viden – og herigennem kan håbe på medindflydelse i kraft af den viden, de bidrager med. De indtager altså en rolle som informant.
- ▶ Den unge vurderer situationen eller de konkrete spørgsmål. De giver deres mening til kende, og er medbestemmende fordi deres ord indgår i den samlede beslutning. De får en rolle som medspiller.
- ▶ Endelig er den unge, den som handler – træffer beslutninger for eget vedkommende – udøver selvbestemmelse. Her tager de rollen som aktør.

DIFFERENTIERET INDDRAGELSE

6. Ejerskab til egen sag og interventioner	Selvbestemmelse og aktør
5. Delegeret magt	Medbestemmelse og delvis aktør og medspiller
4. Deltagelse i dagsorden, delvist partnerskab	Medindflydelse og medspiller
3. Informeres og høres	Medindflydelse og informant
2. Informeres og/eller pålagt inddragelse	Informant
1. Ikke inddragelse/manipulation	Passiv rolle

OBSERVATIONSPUNKTER I

Vi har på den baggrund fokus på følgende i vores observationer:

- ▶ Hvordan arbejdes der med inddragende kommunikation?
- ▶ Hvordan arbejdes der med praktiske inddragelsesfremmende rammer?
- ▶ Hvilke former for inddragelse kan vi på denne baggrund identificere og placere på deltagelsesstigen?

OBSERVATIONSPUNKTER I I

- ▶ Hvordan er kontakten, opgave fordelingen og ejerskabet
- ▶ Er kommunikationen tydelig mellem professionelle samt til og med de unge
- ▶ Udarbejdes fælles dagsorden
- ▶ Laves der referater
- ▶ Tjekkes om den unge har forstået budskab
- ▶ Visualisering og andre former for kommunikation og inddragelse
- ▶ Resumerer den unge selv

SAMLEDE ANALYSER OG KONKLUSIONER

- ▶ Der er tale om venlig kontakt og med klar kommunikation
- ▶ Der er et tydeligt ønske om, at informere grundigt og spørge ind til den unge., hvilket skaber en god 'grundtone' i samarbejdet
- ▶ Trods ensartethed foregår møder forskelligt
- ▶ Det er ikke nødvendigvis ensbetydende med inddragelse
- ▶ Unge omtales ofte i 3. person og der svares ofte på den unges vegne – fremmer passivitet og mindsker ligeværdig kommunikation
- ▶ Anvendelse af dagsorden fremstår tilfældigt. Uklart om der laves referater
- ▶ Der tjekkes sjældent, om den unge har forstået information og beslutninger
- ▶ Ejerskabet for møder er placeret hos de professionelle – medfører vanskeligheder i forhold til at give de unge mulighed for at blive medspillere og aktører
- ▶ Der hersker generelt en vis tilfældighed i inddragelse af de unge møder

POTENTIALER I?

- ▶ Der er potentiale for at skabe mindre tilfældighed og øget transparens gennem større ensartethed i inddragelse
- ▶ Potentielle muligheder for at inddrage de unge som medspillere, såfremt der sker en opgradering af de professionelle inddragelsesstrategier – eventuelt gennem interne 'inddragelseskurser/seminarer'
- ▶ Indkredse de 'bedste' redskaber og gøre dem fælles for alle – drøfte/beslutte hvor man ønsker at placere sig på deltagelsesstigen og om alle møder skal have samme eller forskellige mål for inddragelse
- ▶ Inddragelsen er indlejret i kommunikationen
- ▶ Anvende de former for kommunikation, som tyder på at være mest inddragende og inviterende – skabe øget og fælles viden om inddragende kommunikation, og de fælder som ligger lige for, når man gerne vil støtte og hjælpe de unge. Styrke viden om kommunikation – evt. fælles kursus

POTENTIALER I I?

- ▶ Udvide sensitivitet og individualitet i forhold til de unge
- ▶ 'Regler' bør være til løbende diskussion og udvikling
- ▶ Understøtte de unges lyst til at medvirke på deres præmisser
- ▶ Have fælles faglige diskussioner af, hvad inddragelse er og hvordan det omsættes i praksis
- ▶ Anvende unge som eksperter eller i ungepaneler
- ▶ Forandring af arbejdsgange er en stor udfordring

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN

Diskuter 3 minutter med nabo

Hvilke behov ser du for forskningsbaserede læreprocesser i dit arbejde
- giv konkrete eksempler?

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN

- ▶ Kontakt:
- ▶ [lug@socsci.aau.dk](mailto:luc@socsci.aau.dk)
- ▶ maja@socsci.aau.dk